

Utbildningsinspektion i Forssjö barn- och ungdomsområde, F-6 samt skolbarnsomsorg

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Forssjö barn- och ungdomsområde	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	93
Förskoleverksamhet	52
Skolbarnsomsorg	42
Förskoleklass	6

Forssjö barn- och ungdomsområde ligger i Forssjö villasamhälle 7 km sydväst om tätorten. Förskolan, förskoleklassen, skolan, skolbarnsomsorgen, det kommunala biblioteket och fritidsgården ligger i anslutning till varandra. Ca 40 procent av eleverna åker skolskjuts till skolan. Av de barn som omfattas av förskoleverksamhet är hälften i familjedaghem och den andra hälften i förskola.

Samtliga skolor i kommunen deltar i försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan.

Forssjö barn- och ungdomsområdet har en områdesplan för 2003-2006. Denna utgör även skolans kvalitetsredovisning. Struktur och de sakområden som skall finnas i planen är lika för samtliga skolor i kommunen.

Genomförandet av inspektionen i Forssjö barn- och ungdomsområde

Skolverket sände den 21 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Forssjö skola har bestått av undervisningsråden Ewa Hallberg och Karin Nilsson. Besök i Forssjö skola gjordes den 14 maj 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Forssjö barn- och ungdomsområde, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Forssjö barn- och ungdomsområde genomfördes intervjuer med elever i årskurs två och sex, personal, rektor samt föräldrar till barn i årskurs två och sex. Lektioner i årskurserna två och sex samt förskoleklassen besöktes.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Både elever och föräldrar uttrycker att skolan är en trygg och trivsamt miljö såväl i klassrummen som utomhus. Under besöket beskrev och diskuterade eleverna med stor entusiasm hur man skall vara mot varandra och hur man arbetar för att skapa ett bra klimat. De berättade om en skola där det ibland uppstår bråk och att elever och vuxna då agerar. Under läsåret har skolan arbetat med och rätt ut ett fall av mobbning.

Föräldrarna uppgav att det tidigare förekommit både ett grovt språk och rasistiska teckningar men att personalen tagit tag i problemen. Föräldrarna uppskattar att skolan agerar direkt och fort och är särskilt nöjda med att personalen inte är rädda för att ta konflikter. De äldre eleverna berättade att det varit bråk och strul mellan tjejerna men att de då haft särskilt tjejsnack för att komma tillrätta med detta.

Personalen beskriver en skola där eleverna är trygga, trevliga mot varandra och att elever i olika åldrar leker eller spelar fotboll med varandra även om de oftast är med sina klasskamrater. Detta framkom också tydligt vid inspektionstillfället.

Sammanfattningsvis är resultaten av verksamhetens arbete med normer och värden mycket bra.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Vid verksamhetsbesöken möttes inspektörerna av en stämning i klassrummen som präglades av trygghet och arbetslust. Eleverna visade och berättade med stolthet om sina arbeten och sin portfolio där det finns nedskrivna mål och de kan följa sin utveckling. Enskilda elevers resultat följs upp och redovisas för föräldrarna i en planeringsbok samt vid utvecklingssamtalen.

I kvalitetsredovisningen ger personalen uttryck för de svårigheter de upplever i att utvärdera och redovisa samlade resultat av såväl kunskapsmål som de övergripande målen. Detta säger att de behöver förändra de lokala preciseringarna av målen så att de blir utvärderingsbara vilket de inte är nu.

Eleverna genomför de nationella proven i årskurs fem och skolan har sammanställningar av resultaten från 2002-2003. Dessa redovisas eller kommenteras inte i kvalitetsredovisningen på annat sätt än att resultaten ligger till grund för det fortsatta arbetet. Sammanställningarna visar att resultaten varierar något över tid. Andelen elever som inte uppnått målen i ämnens delområden varierar mellan 15 och 40 procent.

Sammanfattningsvis bedöms verksamhetens resultat inom området kunskaper som godtagbara. Verksamheten måste fortsätta det påbörjade utvecklingsarbetet för att fler elever skall ges möjligheter att nå målen samt finna former för att utvärdera även de övergripande målen.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Av områdesplanen/kvalitetsredovisningen framgår att verksamhetens arbete med att förmedla läroplanens normer och värdegrund främst skall ske i det dagliga arbetet. Utöver att tillsammans diskutera utifrån det som händer och sker arbetar man ibland mera med olika teman. Detta syns bl.a. i olika elevarbeten om värdegrunden som pryder väggarna i klassrummen. Man arbetar också regelbundet med kompisamtal. Eleverna berättade om kamratstödjarnas arbete. De skall hjälpa till vid bråk och se till att ingen lämnas ensam. En flicka och en pojke i varje klass fr.o.m. årskurs två är kamratstödjare. De yngre eleverna är särskilt nöjda med den utbildning de fått under en hel dag och att de träffar specialläraren för att prata. Det mobbningsfall man arbetat med under läsåret kom till de vuxnas kännedom i diskussionen med kamratstödjarna. Äldre elever är också faddrar till de yngre vilket framhölls av föräldrarna som en positiv verksamhet. Området har en för året reviderad plan för att förebygga och stoppa mobbning. "Mobbningsplanen" utgår inte från det vidare begreppet kränkande behandling vilket förutom mobbning bl.a. även innefattar rasistiska beteenden. "Mobbningsplanen" beskriver inte heller hur man avser agera om mobbning sker mellan vuxen och elev.

Vid verksamhetsbesöken framkom tydligt att eleverna är delaktiga i att sätta mål, planera och värdera sitt eget arbete. Föräldrarna informeras främst om skolans arbete via veckobrev, planeringsboken, vid utvecklingssamtal och vid föräldramöten. Vid intervjun uttryckte föräldrarna att de är mycket nöjda med den information de får från skolan.

På skolan finns matråd, miljöråd, elevråd och biblioteksråd. Eleverna berättade att de först pratade i klassrådet om de frågor som skall diskuteras i de olika råden. Matrådet har bl.a. sett till att det serveras grädde till pannkakorna "varannan gång". I elevrådet diskuteras mest skolgården och vilka förändringar som behövs där. Eleverna säger att de har en bra skolgård med många lekredskap.

Eleverna gör miljörond i varandras klassrum varje månad. Det innebär att de går runt och kontrollerar att alla sköter komposteringen och att det inte finns något klotter. Skolans personal berättade att man tagit ner sin "Gröna flagg" då man inte skött arbetet så bra tidigare. Nu är man på gång att förbättra sitt arbete och göra sig förtjänt av flaggan igen. Elevrådet och miljörådet disponerar egna pengar. Eleverna har varit med och utformat skolans trivselregler.

Arbetet för att främja hälsosamma livsstilar påbörjas i förskolan och omfattar många olika verksamheter både inomhus och i närområdet. Även skolans miljö- och matråd medverkar till detta arbete.

Skolan har trevligt utformade lokaler som utgör en bra arbetsmiljö. De äldre eleverna är mycket nöjda med att ha bänkar och inte bara bord att sitta vid. Personalen anser att föräldrarna är aktiva och ställer upp för skolan bl.a. kommer alla till de aktivitetsdagar skolan ordnar. Föräldrarna uttrycker att de ser skolan som mycket viktig för samhället "skolan är Forssjö och Forssjö är skolan".

Sammanfattningsvis bedöms verksamhetens arbete för att utveckla en god arbetsmiljö var bra. Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling måste dock förbättras så att den utgår från begreppet kränkande behandling samt även beskriver hur man avser agera om kränkande behandling förekommer mellan vuxen och elev. Arbetet för att ge elevernas möjligheter till delaktighet bedöms vara mycket bra.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Skrivna dokument, intervjuer med personal och elever och besöken i verksamheterna gav inspektörerna en bild av en verksamhet där lärarna står för tydlighet och struktur. Eleverna känner till målen och är med och formulerar egna mål. Personalen uttrycker höga ambitioner och höga förväntningar. Vid intervjun beskrev läraren i årskurs sex att även målen att sträva emot för årskurs nio är vägledande för arbetet. Vid samtliga verksamhetsbesök fick barnen och eleverna veta mål och innehåll i arbetet. Lektionerna hade en tydlig struktur där eget arbete blandades med gemensamma genomgångar och redovisningar. Eleverna berättade om den egna planeringen och om arbetsschemana som utgår från

gemensamma mål och gemensamma arbetsuppgifter. Därefter planerar de sitt eget arbete. I sexans klassrum fanns mål för olika ämnen men också arbetsområden och sociala mål. Exempelvis finns syfte och mål för ”nyhetsläxan” som några elever har till varje fredag.

Skolan har satsat mycket på den språkliga medvetenheten och arbetet påbörjas i förskoleklassen. Den satsning kommunen gjort på matematik har lett till att man gjort en kartläggning och nu skall utveckla detta område. Områdets satsning på främjande av hälsosamma livsstilar innebär att man har mycket uteaktiviteter.

Med kursplanernas mål som utgångspunkt har personalen konkretiserat målen i engelska, svenska och matematik och arbetet skall nu fortsätta i övriga ämnen.

I elevernas portfoliolådor sparas vissa elevarbeten med beskrivningar av syftet med arbetet från förskoleklassen och framåt. Eleverna i sexan är mycket nöjda och stolta över sin portfolio och beskrev hur de använder dem för att berätta om sitt arbete för föräldrarna vid utvecklingssamtalen. De yngre eleverna var särskilt nöjda med sina planeringsböcker. Det är den bok där de skriver ner vad de skall göra under veckan. Därefter skriver de om vad de lärt sig och hur arbetet fungerat. Läraren skriver också en kommentar och på fredagar skall de ta hem boken för att föräldrarna skall läsa och göra sina anteckningar i den. Föräldrarna upplever att planeringsboken är ett bra sätt att varje vecka få veta hur det går för barnen i skolan.

Samtliga intervjuade är nöjda med innehåll och struktur för utvecklingssamtalen. De är väl förberedda och föräldrar och elever har i förväg besvarat vissa frågor om hur de upplever att det är i skolan. Framför allt eleverna är nöjda med att alla kommer till tals vid samtalet. Föräldrarna säger att lärarna är raka och tydliga. De efterlyste dock en stund där de vuxna samtalade utan barn då de menar att det finns sådant de vill diskutera vuxna emellan.

För de elever som behöver särskilt stöd finns specialpedagogen. Eleverna i årskurs två berättade att hon ibland kommer till klassrummet och hjälper till och ibland får man gå till ett särskilt klassrum. Föräldrarna är nöjda med det stöd eleverna får och säger också att de upplever att specialpedagogen även är ett stöd för arbetet i allmänhet och inte enbart till vissa barn. För några elever som är i behov av extra mycket stöd och mera lugn och ro finns möjlighet att ibland vara i den lilla gruppen ”Duvan”. För elever som är i behov av särskilt stöd upprättas åtgärdsprogram. De kallas för handlingsprogram eller utvecklingsprogram. Gemensamt för dem är att de beskriver elevens starka och svaga sidor, innehåller de åtgärder som verksamheten skall ansvara för och vad föräldrarna kan hjälpa till med. Dessutom anges hur och när arbetet skall följas upp.

Sammanfattningsvis bedöms den pedagogiska verksamheten var mycket bra. De program skolan upprättar för elever i behov av särskilt stöd är av mycket god kvalitet och bör ge ett gott stöd i arbetet med elever i behov av särskilt stöd.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Skolans rektor har arbetat i området knappt ett år. Hon delar sin tid mellan detta område och Strångsjö barn- och ungdomsområde där hon även arbetat tidigare. Kommunen kommer att genomföra en förändring av skolorganisationen 2005/06. Inför denna ser hon sig främst som en förvaltare av skolan medan visst förändringsarbete behövs inom förskolan. Rektor går just nu rektorsutbildningen.

Personalen arbetar i två arbetslag, förskoleklassen-årskurs 2 och årskurs 3-6. De har gemensam planeringstid varje vecka.

Personalen säger att de känner sig delaktiga i skolans områdesplan/kvalitetsredovisning vilket märks då den har en förhållandevis stor lokal prägel. De har dock konstaterat att de måste bli bättre på att formulera mål med sin verksamhet då de nuvarande målen inte går att utvärdera. Personalen har bra kontroll på enskilda elevers resultat medan resultaten för verksamheten som helhet är relativt osynliga. Vid verksamhetsbesöken och i intervjun gav personalen prov på hög kompetens i att formulera mål och beskriva resultat. De förde samtal med barnen och eleverna om syftet och innehållet i lektionspassen. Innan de mindre barnens verksamhet övergick i egna aktiviteter samtalade pedagogerna och varje barn om vad de skulle göra. De äldre eleverna var helt på det klara med målen med sitt arbete. Att utveckla strategier för att gemensamt bedöma resultaten av verksamhetens arbete, utifrån detta individuella kunnande borde ge ytterligare struktur till det gemensamma arbetet. Inte minst är det till stor nytta då ny personal kommer till området eller för att förmedla verksamhetens resultat till föräldrarna.

I områdesplanen/kvalitetsredovisningen beskrivs en idé att besöka och observera varandras verksamheter för att sedan reflektera kring det pedagogiska arbetet. Kanske kan detta vara ett steg på vägen att skaffa sig en gemensam bild av hela området/skolan. Föräldrarna säger att de är nöjda med den information de får om vad det egna barnet kan men efterlyser andra beskrivningar. Hur är Forssjö skola jämfört med andra skolor? Hur klarar sig barnen från Forssjö när de går vidare till årskurs sju?

Sammanfattningsvis bedöms området styrning, ledning och kvalitetsarbete vara bra. Områdets kvalitetsredovisning måste dock, vilket personalen själva pekat på utvecklas och förbättras så att den tydligare omfattar bedömningar av måluppfyllelsen. Dessa ger i sin tur möjlighet att beskriva och arbeta med adekvata åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Eleverna erbjuds tyska, spanska eller franska som språkval 60 minuter varje vecka i Järvenskolornas barn- och ungdomsområde. Fyra elever har engelska/svenska som språkval. Detta sköter en lärare på Forssjö skola.

Elevers val förekommer genom att eleverna inom ramen för de tematiska studierna ges möjlighet att välja efter intresse och behov.

Skolan är anpassad för att ha tillgång till resurser för att stödja elever med funktionshinder och har bl.a. tillgång till personal som arbetar med teckenstöd.

Enligt rektorn finns behov av svenska som andraspråk men någon sådan verksamhet förekommer inte nu. Enligt grundskoleförordningen skall rektor besluta om sådan undervisning om behov finns.

Sammanfattningsvis bedöms tillgången till verksamhet vara god. Det är inte godtagbart att elever som är i behov av att studera svenska som andraspråk inte ges denna möjlighet.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Områdets personal har hög pedagogisk kompetens. Av nationell statistik från 2002 framkommer att samtliga lärare har adekvat utbildning och att det även finns god tillgång till personal med specialpedagogisk utbildning. På grund av tjänstledigheter var situationen litet förändrad vid inspektionstillfället. Föräldrarna uttryckte vid samtalet att de var mycket nöjda med personalens kompetens.

Av kommunens statistik för 2004 framgår att andelen pedagogisk personal, inklusive skolbarnsomsorg är 14,7 per 100 elever. I den nationella statistiken för 2002 redovisas 6,6 lärare per 100 elever.

Skolan har tillgång till skolsköterska och kurator och kan även få ytterligare stöd av specialpedagog eller psykolog från det centrala stödteamet.

Området har ändamålsenliga och trevliga lokaler. Miljön i såväl klassrum som andra utrymmen är trivsam och trevligt utsmyckad. Lokalerna är väl skyltade vilket underlättar för tillfälliga besökare. Personalen uttrycker att skolan har god tillgång till läromedel och annan material. De ges även bra möjligheter till kompetensutveckling. Föräldrarna är särskilt nöjda med utemiljön.

Sammanfattningsvis bedöms resurstillgången inom området vara god.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Forssjö barn- och ungdomsområde övergripande är av mycket god eller god kvalitet inom flera av de ovan beskrivna områdena.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- verksamheten måste fortsätta det påbörjade utvecklingsarbetet för att fler elever skall ges möjligheter att nå målen samt finna former för att utvärdera även de övergripande målen,
- skolans handlingsprogram mot kränkande behandling behöver utvecklas samt
- kvalitetsredovisningen måste utvecklas så att den i högre utsträckning omfattar bedömningar av måluppfyllelsen samt åtgärder för att förbättra verksamheten.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna område skall snarast åtgärdas.

- Svenska som andraspråk anordnas inte för de elever som bedöms vara i behov av sådan undervisning (2 kap. 15 § grundskoleförordningen).

Datum

Ort

2004-09-06

Linköping

Ewa Hallberg

Karin Nilsson